

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Станимир Петров Илиев

доцент от професионално направление „Национална сигурност” в Академията на МВР, член на научно жури, определен със заповед № СИ29-3454/04.05.2023г., във връзка с публичната защита на дисертационен труд на тема: „Усъвършенстване на системата за бюджетиране в Министерството на отбраната“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1. „Национална сигурност“, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)“ във Военна академия „Г. С. Раковски“.

1. Предмет на рецензиране и биографични данни за кандидата

Определен съм за член в научно жури със заповед № СИ29-3454/04.05.2023 г. на началника на Военна академия „Г. С. Раковски“ във връзка с откритата процедура за публична защита на дисертационен труд с автор г-н Антон Николов Атанасов, докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Мениджмънт на сигурността и отбраната“ във факултет „Национална сигурност и отбрана“ към Военна академия.

Темата на дисертационния труд „Усъвършенстване на системата за бюджетиране в Министерството на отбраната“ е в област на висше образование 9. „Сигурност и отбрана“, професионално направление 9.1. „Национална сигурност“, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“.

Полковник Антон Николов Атанасов е завършил две магистратури в областта на военното дело и една в областта на финансите. През 1994 г. във ВВУАПВО „П. Волов“, гр. Шумен (сега факултет на Националния военен университет в гр. В. Търново), завършва първата си магистратура в професионалното направление „Военно дело“, където придобива и гражданска специалност. Втората магистратура завършва във ВА „Г. С. Раковски“, гр. София през 2015 г. Магистратура завършва и във ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. В. Търново със специалност „Финанси“. Притежава и следдипломна квалификация от УНСС, гр. София. Целият му образователен ценз е в сферата на финансите в министерството на отбраната.

Господин Атанасов започва работа в Министерството на отбраната от най-ниските нива във финансовите структури. Последователно е заемал различни длъжности, а през 2018 г. до настоящия момент изпълнява длъжността началник на отдел „Бюджет“ в Администрация на МО, Дирекция „Планиране, програмиране и бюджет“.

Всичко това реално се явява естествено продължение на образователната и изследователска дейност на докторанта с богат практически опит в сферата на финансите и публичните ресурси Министерството на отбраната и Българската армия.

2. Актуалност и обща характеристика на дисертационния труд

Актуалността на дисертационния труд се обуславя от същността и влиянието на геополитическите обстоятелства след приемане на страната ни в НАТО и възникналите нови предизвикателства и изисквания към съвместимостта на БА със системите и способностите на НАТО, свързани с планирането, програмирането и бюджетиранието на националните способности като фундаментални фактори за сигурността на държавата, в конкретния случай за националната сигурност на България. Още тя е обусловена от интензивно развиващите се процеси в геопространството, които с началото на новия век непрекъснато се динамизират и очертават като все по-антагонистични. Застрашително увеличаващите се геополитически противоречия, както в глобален, така и в регионален аспект, се явяват заплаха за българското геопространство, която не може да бъде подмината.

Изследването на бюджетиранието както в частната, така и в обществената сфера е отправна точка за моделиране на бъдещо развитие, взимайки предвид изискването за определена информационна обезпеченост, обхваща във възможно най-висока степен всички дейности, които се извършват в рамките на организациите в публичния и частния сектор.

Бюджетиранието по своята същност е част от управленския процес, изразен от цикъла на изпълняване на управленски функции и придобива все по-голямо значение и хвърля светлина върху общото влияние за националната ни сигурност.

Представената за рецензия дисертация има характеристиките на самостоятелно изследване и трайно присъствие на критично и задълбочено мислене. Състои се от увод, три глави, основни изводи, заключение, библиография и приложения развити на 313 машинописни страници съгласно стандарта БДС. Изключително добро впечатление прави богатия списък на библиографията от общо 181 източника както и използваните

методи при изследването. Професионалният опит на полк. Антон Атанасов в областта на научноизследователската дейност е видим в дисертацията, където умело е използвал за набиране на емпиричната информация необходима за изследваната проблематика. Индивидуалният почерк, опита и стремежа да бъде полезен за обществото в значителна степен са допринесли за изключителната разработка на дисертационното изследване от полк. Атанасов.

Дисертантът е направил впечатляващо въведение в темата, като ни насочва за обсега на изследване на темата и правилно е формулирал предмета на разработката.

Положително впечатление прави това, че в края на всяка глава и в края на дисертацията, авторът е извел редица изводи и предложения. Също коректно и добросъвестно е цитирал авторите и правните актове, като ги е извел под черта.

Още в целта на изследването ясно е определено изготвянето на научно обоснован анализ на процеса по управление на системата за бюджетиране, посредством който анализ да се докаже, че усъвършенстването на действащия модел за бюджетиране в МО е основа за развитие на процесите при изготвяне на средносрочната бюджетна прогноза на МО, както и планирането и изпълнението на бюджета на МО.

В първа глава – „*Фискалната политика-основни понятия, теория и практика*”, авторът подробно е разгледал въпросите свързани с правната регламентация и основните понятия, свързани с темата. Изяснени и определени са основните теоретични, принципни и методологически понятия, необходими за изследване, анализ и оценка на разработваната проблематика, както и различни концепции на фискалните правила.

Глава първа е с обем от 35 страници разпределени в три параграфа. В резултат на изследването, авторът прави изводи, където прави предложения за по-ефективни фискални правила, които да позволяват лесен надзор на изпълнението, както и да включват коригиращи механизми в случай на отклонения.

Глава втора – „*Теоретични основи на бюджетната политика и бюджетната рамка*” е с обем от 55 страници, разпределени в четири параграфа. В първи параграф озаглавен „*Бюджетна теория-еволюция на бюджета*“, авторът подробно е разгледал различни бюджетни политики на европейски държави и САЩ, техните процедури и технически практики, които са свързани с актуалното бюджетиране в днешно време.

Във втори параграф озаглавен „*Теоретични направления, изучаващи бюджетния процес*“ са разгледани проблемите свързани с бюджетния процес, като автора разграничава четири основни направления-нормативно, теория на

политическите системи, теория на организационния процес и теория на публичния избор.

В трети и четвърти параграф са представени два основни подхода в бюджетирането и средносрочна бюджетна рамка.

Глава трета представлява основаната глава в разработката с обем от 57 страници. Озаглавена „Усъвършенстване на системата за бюджетиране в министерството на отбраната“, автора подробно е разгледал процеса на бюджетиране в системата на министерството на отбраната. Направени са анализи на действащите нормативни актове и методики, където автора успешно посочва слабостите и прави предложения за усъвършенстване на системата на планиране и управление на бюджета на министерството на отбраната.

Глава трета е иновативна и авторова, което извежда практико-приложния аспект в дисертационното изследване и подчертава явно научно-приложните приноси на автора.

В края на изследването са дефинирани основни изводи и предложения. В заключението, автора предлага система за усъвършенстване на системата на бюджетиране в МО.

3. Основни приноси (научни и научно-приложни) и резултати:

характеристика и оценка

Антон Атанасов проявява необходимите качества като изследовател и експерт. Основната част от неговите научни и научно-приложни изследвания, проучвания и интереси са посветени на проблемите свързани с националната сигурност в областта на бюджетирането в системата на министерството на отбраната. В търсене на нови модели за подобряване на системата на бюджетирането в МО, автора акцентира върху повишаване на ефективността на работа на структурите на МО чрез правилно планиране и управление на финансовите ресурси. Дисертационният труд и депозираните научни публикации свързани с него могат да бъдат отнесени към професионално направление „Национална сигурност“ с определени приноси свързани с:

- Направен е преглед и анализ на водещите теоретични концепции и теоретични направления, изучаващи бюджетния процес в сферата на управлението на финансовите ресурси в министерството на отбраната.

- Изготвен е сравнителен анализ на теоретични източници, нормативни актове и документи, разкриващи еволюцията в разбирането на бюджетната теория.

- Изготвен е актуален анализ на фискалната политика и текущите процеси в пространството касаещо националната ни сигурност и безопасност за правилното разбиране на геополитическите тенденции с цел формулиране и моделиране на визия за националната сигурност, чрез водените политики на отбраната на Р. България.

- Извършена е характеристика на бюджетния процес по отношение на анализа/съпоставяне на разходите и постигнатите/желани резултати.

- Предложен е модел за усъвършенстване на системата на бюджетиране в МО. Практически са разработени нови Вътрешни правила, регламентиращи бюджетния процес в МО. Особено ценен в изследването е предложения идеен проект по отношение на определяне на ефективността на разходите, които заедно с информационна система „Бюджет“ може да бъдат полезни и за други бюджетни организации, а така също са набелязани проблеми, които биха могли да бъдат и обект за бъдещи изследвания.

Бих си позволил да обърна на вниманието на членовете на научното жури върху достоинства на дисертационния труд на Антон Атанасов на тема: „Усъвършенстване на системата за бюджетиране в Министерството на отбраната“, като бих отбелязал, че това е теоретичният труд, който свидетелства за задълбочаване на научните му търсения.

4. Бележки и препоръки

Към автора най-добронамерено биха могли да бъдат направени и някои бележки и препоръки без това да намалява научната стойност на дисертационния труд. Те са свързани с разгледаните правни актове. Не е достатъчен анализът при разглеждане на нормативните актове в Р. България, бих препоръчал на автора да разгърне техния анализ като подчертае влиянието им върху обществения живот и необходимостта от тяхната адаптация в съответствие новите похвати в процеса на бюджетирането. На следващо място бих препоръчал повече критика към авторите посветени на проблема за бюджетирането, както и по-твърдото отстояване и налагане на собственото мнение.

Направените бележки и препоръки по никакъв начин не влияят върху общото ми положително впечатление от представения за рецензиране научен труд.

5. Заключение

Въз основа на горенаписаното и като имам в предвид правно определените критерии и показатели за заемане на образователната и научна степен „доктор”, си позволявам да направя следното заключение:

Представеният дисертационен труд с автор Антон Атанасов съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговаря напълно на условията и изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане.

Във връзка с гореизложеното давам положителна оценка и съответно препоръка към научното жури в тази насока и да гласува за присъждане на ОНС „доктор“ на Антон Николов Атанасов

Дал становището:

Доц. д-р Станимир Илиев

05.06.2023 г.

София

OPINION

by Associate Professor Stanimir Petrov Iliev, PhD

associate professor in the professional field "National Security" at the Academy of the Ministry of the Interior, member of a scientific jury, appointed by order No. SI29-3454/04.05.2023, in connection with the public defense of a dissertation work on the topic: "Improving the budgeting system in the Ministry of Defense" for the acquisition of the educational and scientific degree "doctor" in the field of higher education 9. "Security and Defense", professional direction 9.1. "National security", doctoral program "Organization and management outside the sphere of material production (Security and defense management)" at the Military Academy "G. S. Rakovski"

1. Review subject and candidate biographical data

I have been appointed as a member of a scientific jury by order No. SI29-3454/04.05.2023 of the head of the Military Academy "G. S. Rakovski" in connection with the open procedure for the public defense of a dissertation work with author Mr. Anton Nikolov Atanasov, doctoral student of self-study in the Department of "Security and Defense Management" in the Faculty of "National Security and Defense" at the Military Academy.

The topic of the dissertation work "Improving the budgeting system in the Ministry of Defense" is in the field of higher education 9. "Security and Defense", professional direction 9.1. "National Security", doctoral program "Organization and management outside the sphere of material production".

Colonel Anton Nikolov Atanasov has completed two master's degrees in the field of military affairs and one in the field of finance. In 1994, in military school "P. Volov", the city of Shumen (now a faculty of the National Military University in the city of V. Tarnovo), completed his first master's degree in the professional field of "Military Affairs", where he also acquired a civilian specialty. The second master's degree was completed at the Military Academy "G. C. Rakovski", Sofia in 2015. He also completed his Master's degree at VTU "St. St. Cyril and Methodius", V. Tarnovo, majoring in "Finance". He also holds a post-graduate qualification from UNSS, Sofia. His entire educational qualification is in the field of finance in the Ministry of Defence.

Mr. Atanasov started working in the Ministry of Defense from the lowest levels in the financial structures. He has successively held various positions, and in 2018 until now he is

the head of the "Budget" department in the Administration of the Ministry of Defense, Directorate "Planning, Programming and Budget".

All this is actually a natural continuation of the educational and research activity of the doctoral student with extensive practical experience in the field of finance and public resources, the Ministry of Defense and the Bulgarian Army.

2. Actuality and general characteristics of the dissertation work

The relevance of the dissertation work is determined by the nature and influence of the geopolitical circumstances after our country's admission to OTAN and the new challenges and requirements for the compatibility of the Bulgarian Army with the OTAN systems and capabilities related to the planning, programming and budgeting of the national capabilities as fundamental factors. for the security of the state, in the specific case for the national security of Bulgaria. It is also conditioned by the intensively developing processes in geospace, which with the beginning of the new century are constantly dynamizing and emerging as more and more antagonistic. The dangerously increasing geopolitical contradictions, both in global and regional aspects, are a threat to the Bulgarian geospace that cannot be ignored.

The study of budgeting in both the private and public spheres is a starting point for modeling future development, taking into account the requirement for a certain information security, covers to the highest possible extent all the activities that are carried out within the organizations in the public and private sector.

Budgeting is inherently part of the management process expressed by the cycle of performance of management functions and is increasingly important and sheds light on the overall impact on our national security.

The dissertation submitted for review has the characteristics of independent research and a sustained presence of critical and in-depth thinking. It consists of an introduction, three chapters, main conclusions, conclusion, bibliography and appendices developed on 313 typewritten pages according to the BDS standard. An extremely good impression is made by the rich list of the bibliography from a total of 181 sources as well as the methods used in the research. Col. Anton Atanasov's professional experience in the field of scientific research is visible in the dissertation, where he skillfully used it to collect the empirical information necessary for the researched issues. Individual handwriting, experience and the desire to be useful to society have significantly contributed to the outstanding development of the dissertation research by Colonel Atanasov.

The dissertation has made an impressive introduction to the topic, guiding us to the scope of research on the topic and has correctly formulated the subject of the development.

A positive impression is made by the fact that at the end of each chapter and at the end of the dissertation, the author has drawn a number of conclusions and proposals. He also correctly and conscientiously cited the authors and legal acts, underlining them.

Already in the purpose of the research, the preparation of a scientifically based analysis of the process of managing the budgeting system is clearly defined, by means of which analysis to prove that the improvement of the current budgeting model in the MoD is the basis for the development of the processes for preparing the medium-term budget forecast of the MoD, as well as the planning and implementation of the budget of the MoD.

In the first chapter - "Fiscal policy - basic concepts, theory and practice", the author has examined in detail the issues related to legal regulation and the basic concepts related to the topic. The main theoretical, principled and methodological concepts necessary for research, analysis and evaluation of the developed issues, as well as various concepts of fiscal rules, have been clarified and defined.

Chapter one has a volume of 35 pages divided into three paragraphs. As a result of the research, the author draws conclusions, where he makes proposals for more effective fiscal rules that allow easy supervision of implementation, as well as include corrective mechanisms in case of deviations.

Chapter two - "Theoretical foundations of the budget policy and the budget framework" has a volume of 55 pages, divided into four paragraphs. In the first paragraph entitled "Budgetary Theory-Evolution of the Budget", the author has detailed various budgetary policies of European countries and the US, their procedures and technical practices that are relevant to current budgeting today.

In the second paragraph entitled "Theoretical directions studying the budget process" the problems related to the budget process are examined, and the author distinguishes four main directions - normative, theory of political systems, theory of the organizational process and theory of public choice.

In the third and fourth paragraphs, two main approaches to budgeting and a medium-term budget framework are presented.

Chapter three is the foundational chapter in the development with a volume of 57 pages. Entitled "Improving the Budgeting System in the Ministry of Defense", the author has taken a detailed look at the budgeting process in the Ministry of Defense system. Analyzes of the current legal acts and methodologies have been made, where the author successfully

points out the weaknesses and makes suggestions for improving the system of planning and budget management of the Ministry of Defense.

Chapter three is innovative and the author's, which brings out the practical-applied aspect in the dissertation research and emphasizes the author's clearly scientific-applied contributions.

At the end of the research, main conclusions and proposals are defined. In conclusion, the author proposes a system for improving the budgeting system in the MoD.

3. Main contributions (scientific and scientific-applied) and results: characterization and evaluation

Anton Atanasov exhibits the necessary qualities as a researcher and expert. The main part of his scientific and scientific-applied research, studies and interests are devoted to the problems related to national security in the field of budgeting in the system of the Ministry of Defense. In search of new models for improving the system of budgeting in the Ministry of Defense, the author focuses on increasing the efficiency of the structures of the Ministry of Defense through proper planning and management of financial resources. The dissertation work and the deposited scientific publications related to it can be referred to the professional direction "National Security" with certain contributions related to:

- An overview and analysis of the leading theoretical concepts and theoretical directions studying the budget process in the field of financial resource management in the Ministry of Defense was made.

- A comparative analysis of theoretical sources, legal acts and documents revealing the evolution in the understanding of budget theory has been prepared.

- An up-to-date analysis of the fiscal policy and current processes in the space concerning our national security and safety has been prepared for the correct understanding of geopolitical trends in order to formulate and model a vision for national security, through the defense policies of the Republic of Bulgaria.

- A characterization of the budget process was carried out in terms of analysis/comparison of costs and achieved/desired results.

- A model for improving the budgeting system in the MoD is proposed. Practically, new Internal rules regulating the budget process in the MoD have been developed. Particularly valuable in the study is the proposed conceptual project in terms of determining the effectiveness of costs, which, together with the "Budget" information system, may be

useful for other budget organizations, and problems that could also be the subject of future research.

I would allow myself to draw the attention of the members of the scientific jury to the merits of the dissertation work of Anton Atanasov on the topic: "Improving the budgeting system in the Ministry of Defense", noting that this is the theoretical work that testifies to the deepening of his scientific pursuits.

4. Notes and recommendations

Some notes and recommendations could be made to the author in good faith without reducing the scientific value of the dissertation work. They are related to the considered legal acts. The analysis is not enough when considering the normative acts in the Republic of Bulgaria, I would recommend the author to expand their analysis by emphasizing their influence on public life and the need for their adaptation in accordance with the new concepts in the budgeting process. Next, I would recommend more criticism of the authors devoted to the budgeting problem, as well as a stronger assertion and enforcement of one's opinion.

The comments and recommendations made in no way affect my overall positive impression of the scientific work submitted for review.

5. Conclusion

Based on the above and bearing in mind the legally defined criteria and indicators for obtaining the educational and scientific degree "doctor", I allow myself to draw the following conclusion:

The presented dissertation with author Anton Atanasov contains scientific and scientific-applied results that represent an original contribution to science and fully meets the conditions and requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Rules for its Implementation.

In connection with the above, I give a positive assessment and, accordingly, a recommendation to the scientific jury in this direction and to vote for the award of the "Doctor" to Anton Nikolov Atanasov.

Prepared the opinion:

Associate Professor

Stanimir Iliev, PhD

05.06.2023 г.

Sofia